

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Проблема навчання української мови як іноземної нині широко обговорюється серед викладачів-практиків. Крім підручників, посібників та окремих науково-методичних статей, часто вони використовують і засоби Інтернету. Наприклад, у Facebook є група “Вивчення української як іноземної мови”, в якій дібрано різні новинки, навчальний матеріал, що передбачає дошкільне, початкове, основне та вишівське вивчення української мови як іноземної. Проте і нові підручники передбачають відео- й аудіоматеріали у додатках, які, окрім того, легко можна знайти в YouTube чи інших носіях в Інтернеті. Інформація стала загальнодоступною, але без керівництва досвідченого викладача позитивний результат досягнути фактично неможливо. Професіоналізм учителя – запорука набуття практичних навиків і здобуття хороших знань під час вивчення української мови як іноземної. Актуальність дослідження безперечна, адже інтеграція України в Євросоюз сприяє цьому. Більшість ВНЗ одержали ліцензію на викладання курсу “Українська мова” для іноземних громадян. Наш виш, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, також одержав ліцензію, але, на жаль, зараз у нас таких студентів ще немає, хоч ми надіємось, що скоро ситуація зміниться на краще.

Тема нашого дослідження є актуальною для сучасних спеціалістів-практиків, бо важко уявити в майбутньому виш, де не функціонуватимуть зазначені курси для іноземних громадян. Метою нашого дослідження є обговорення навчальної програми і специфіки викладання цієї дисципліни для громадян, які не володіють українською мовою. Основні завдання нашого дослідження:

- 1) зазначити праці провідних спеціалістів із викладання української мови як іноземної;
- 2) запропонувати авторську навчальну програму з курсу “Українська мова” для іноземних громадян, складену відповідно до існуючих уже програм [3, 5–9], зважаючи на специфіку вишу;

3) узагальнити весь дібраний матеріал для висновку щодо перспектив розвитку зазначеного курсу на підготовчому відділенні ВНЗ.

Над проблемою навчання української мови як іноземної працювали Х. Ш. Бахтіярова, В. М. Винник, С. А. Воробйова, О. М. Гайда, Т. О. Дегтярьова, І. Д. Драч, Н. Ф. Зайченко, І. Я. Заліпська, В. І. Зевако, Г. В. Жмудська, С. С. Лукашевич, І. З. Майданюк, Т. П. Мельник, О. І. Новіцька, М. П. Сегень, С. В. Петухов, К. Л. Стефанишин, М. П. Тишковець та ін.

Переважно посібники з української мови як іноземної містять лексико-граматичний матеріал, а фонетичний залишається поза увагою, але посібник “Українська мова. Практичний курс для іноземців” (1999) [1] передбачає і цей мовний рівень. Розрахована ця праця на слухачів-іноземців медичних і фармацевтичних закладів. Завдання передбачають чотири види мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, слухання і письмо. Іноземці в Україні можуть одержати різний рівень оволодіння української мови: початковий рівень (А 1), базовий рівень (А 2), середній рівень (В 1, В 2), професійний рівень (С 1). Цей посібник передбачає лише початковий рівень (А 1) і містить завдання, у яких є всі основні елементи фонетичного, лексичного і граматичного рівнів.

Посібник “Вступний курс з української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення” (2010) [2] передбачає початковий рівень (А 1) оволодіння українською мовою. Посібник містить розділи з фонетико-граматичного курсу і розвитку зв’язного мовлення. Специфікою цієї праці є зв’язок теоретичного блоку з практичним, що допоможе іноземцям усвідомити системний характер української мови, специфіку кожного виучуваного явища, які необхідні для здобуття міцних знань.

У посібнику “Українська мова для іноземних студентів” (2013) [10] подано лексико-граматичний рівень, фонетичний не передбачено. Він узагальнює досвід викладання у Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського. У ньому містяться найрізноманітніші типи практичних завдань, лексикографічний та краєзнавчий матеріал подано з короткими теоретичними відомостями до тем, що вивчаються. Цей посібник передбачає оволодіння українською мовою на базовому (А2) і середньому рівнях (В1, В2).

“Практичний курс української мови для іноземців” (2012) [4] корисний абітурієнтам, які вже оволоділи базовим рівнем (А2). Посібник ґрунтується на принципах активної комунікації, практичної спрямованості, країнознавчої інформативності. Першу частину побудовано за комунікативно-ситуативним принципом. Цей підручник зручний для використання не тільки в аудиторіях, як попередні, а для самостійного опрацювання матеріалу абітурієнтом.

Отже, тільки комплексне використання посібників для підготовчих курсів дає змогу іноземцям оволодіти українською мовою на базовому і середньому рівнях, що є хорошим результатом для вступу у вищі навчальні заклади України.

Окрім того, щоб краще зрозуміти специфіку викладання української мови як іноземної, ми пропонуємо авторську навчальну програму “Українська мова” для іноземних громадян.

Зміст програми структурований за рівнями організації навчання й складається з чотирьох розділів, а саме:

Розділ 1. – “Практична фонетика. Орфоепія. Графіка. Лексика (слово як одиниця мови. Синоніми. Антоніми). Граматика (Іменник. Прикметник. Дієслово)”.

Розділ 2. – “Лексика (Багатозначність слів). Граматика (Самостійні та службові частини мови). Синтаксис (Просте речення)”.

Розділ 3. – “Лексика (Омоніми. Пряме і переносне значення слова. Фразеологізми). Граматика (Самостійні та службові частини мови). Синтаксис (Односкладне речення. Просте ускладнене речення. Складне речення)”.

Розділ 4. – “Лексика (Метафора. Контекстуальні антоніми і синоніми. Пароніми. Фразеологізми). Граматика. Синтаксис (Складне речення)”.

Мета – надати іноземним слухачам необхідні знання для загального володіння українською мовою як іноземною в межах елементарного (А 1, А 2) та базового (В 1) рівнів, а також підготувати іноземних слухачів до навчання у ВНЗ України на основі формування необхідного рівня комунікативної компетенції в навчально-професійній сфері спілкування українською мовою.

Основні завдання дисципліни:

- навчити іноземних слухачів комунікативно доцільно користуватися різноманітними засобами української мови шляхом практичного засвоєння основних мовних і мовленнєвих понять;
- забезпечити засвоєння норм української літературної мови;
- формувати уміння та навички самостійної навчальної діяльності.

Згідно з вимогами до рівня формування комунікативно-мовної компетенції, слухач повинен

уміти:

- розуміти й адекватно ідентифікувати комунікативно-мовленнєві блоки;
- записувати зі слуху незнайомі слова, речення, а також тексти, що містять знайомі та незнайомі слова;
- брати участь у діалозі-розпиті;
- розуміти комунікативний намір співрозмовника й адекватно реагувати на його репліки;
- уточнювати за допомогою питань зміст інформації;

володіти:

- навичками читання;
- умінням змінювати стратегію читання залежно від мети й завдання мовленнєвої діяльності;
- навичками аудіювання текстів;
- навичками монологічного / діалогічного мовлення, що дає змогу вести тематичну бесіду в межах вивченої теми;
- писемним мовленням на базовому рівні.

На вивчення дисципліни “Українська мова” відводиться 840 / 28 кредитів ECTS. Форма підсумкового контролю – залік, екзамен.

Навчальна програма “Українська мова” для іноземних громадян

Назва розділу, теми	Знання	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
Розділ 1. Практична фонетика. Орфоенія. Графіка. Лексика (слово як одиниця мови. Синоніми. Антоніми). Граматика (Іменник. Прикметник. Дієслово)		
Вступ. Перше знайомство з особливостями	Звуки і букви сучасної української літературної мови, їх співвідношення.	Знати звуки і букви сучасної української літературної мови, їх

української
фонетики,
орфоєпії,
графіки,
лексики,
граматики

Фізико-акустичні та фізіологічно-артикуляційні особливості голосних звуків [a], [o], [y], [e], [и], [і] та приголосних [й], [м], [т], [д]. Запис букв у двох накресленнях – велика і мала буква. Друковані та писані букви.

Склад як частина фразового такту. Слово. Наголос. Просте речення (*Прийшла осінь, Де міст?*). Інтонаційні конструкції 1 і 2 типу. Етикетні формули привітання і прощання в українській мові (*Добрий день, добрий ранок, добрий вечір, до побачення*).

Закріплення
основних
понять із
фонетики,
орфоєпії,
графіки,
лексики,
граматики

Приголосні звуки. Особливості творення [н], [с], [з]. Писані букви: **Нн, Сс, Зз**. Склад. Вимова голосних у наголошених і ненаголошених складах. Дзвінки й глухі акустичні пари: [д]–[т], [з]–[с]. Сонорні приголосні [й], [м], [н], їх вимова.

співвідношення.

Оцінювати значення звуків і букв у сучасній українській літературній мові.

Розрізняти букви і звуки.

Знати фізико-акустичні та фізіологічні особливості голосних звуків [a], [o], [y], [e], [и], [і] та приголосних [й], [м], [т], [д].

Оцінити значення голосних [a], [o], [y], [e], [и], [і] і приголосних [й], [м], [т], [д] звуків у системі сучасної української літературної мови.

Розрізняти великі та малі букви, друковані й писані букви, голосні та приголосні звуки.

Знати склад як частину фразового такту, слово, наголос, просте речення.

Оцінити значення етикетних формул привітання і прощання в українській мові.

Розрізняти склад, слово, просте речення; інтонаційні конструкції 1 і 2 типу; етикетні формули привітання та прощання в українській мові.

Знати приголосні звуки, особливості творення [н], [с], [з], склад, вимову голосних у наголошених і ненаголошених позиціях.

Оцінити значення сонорних звуків у сучасній системі консонантизму.

Розрізняти дзвінки та глухі звуки, писані букви: **Нн, Сс, Зз**.

Антоніми (*тут – там, уверх – униз*), синоніми (*мама – мати*).

Інтонаційна конструкція 3 типу.

Висловлювання подяки і згоди (*Дякую! Спасибі! Так! Авжеж! Згода. Будь ласка*).

Особливості творення [ц], [к]. Вказівна частка **це**.

Складоподіл.

Інтонування простого речення (інтонаційні конструкції 1, 2, 3 типів).

Сполучник **і**. Вправи з каліграфії.

Формули мовного етикету знайомства (*Мене звуть, Моє ім'я..., Як тебе звуть?*

Познайомтеся, це...).

Особливості творення приголосних [п], [б], [ф], [в]. Займенники **він, вона**.

Лексичний мінімум. Вправи з читання.

Приголосні [р], [х]. Вимова губних і задньоязикових перед [і].

Сполучник **а**, стверджувальна частка **так**.

Інтонаційна конструкція 4 типу. Лексичний мінімум.

Знати інтонаційну конструкцію 3 типу; поняття **антоніми**,

синоніми, висловлювання подяки та згоди.

Оцінити значення антонімів і синонімів у сучасній українській літературній мові, значення етикетних формул подяки та згоди зі співрозмовником.

Розрізняти антонімічні та синонімічні пари, інтонаційну конструкцію 3 типу.

Знати особливості творення [ц], [к]; вказівну частку **це**; складоподіл; сполучник **і**, етикетні формули знайомства.

Оцінити значення етикетних формул знайомства для комунікації, значення каліграфічного письма для сучасного ділового життя.

Розрізняти інтонаційні конструкції 1, 2, 3 типів.

Знати особливості творення приголосних [п], [б], [ф], [в]. Займенники **він, вона**, лексичний мінімум.

Оцінити значення приголосних [п], [б], [ф], [в], займенників **він, вона**.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням.

Знати особливості творення приголосних [р], [х], сполучник **а**, стверджувальну частку **так**.

Оцінити значення приголосних [р], [х], сполучник **а**, стверджувальну частку **так**,

Приголосні [г], [г].
Займенники **він, вона, воно.** Лексичний мінімум. Синоніми (*карта – мапа, базар – ринок*). Префікс **не-** (*багато – небагато*).

Букви **я, ю, є, ї, ь** та їх звукові відповідники. Тверді і м'які приголосні. Вживання м'якого знака та апострофа. Зменшено-пестливі форми слів (*дідусь, бабуся, матуся, татусь*). Лексичний мінімум. Синоніми. Вирази: *Ви до мене? Я до вас.* Інтонаційна конструкція 5 типу.

Приголосні [л], [л'], [р], [р']. Прислівники місця (*тут, там, далеко, близько, далі*), часу (*сьогодні, завтра, зараз, нині*), безособово-предикативні (*холодно, тепло, тихо, безвітряно*). Прислівники **де, коли, як.** Інтонаційна конструкція 3 типу. Лексичний мінімум. Рід іменника. Присвійні займенники **мій, твій, його, її.** Лексичний мінімум.

інтонаційну конструкцію 4 типу.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, вимову губних і задньоязикових перед [і].

Знати особливості творення приголосних [г], [г], займенники **він, вона, воно.**

Оцінити значення приголосних [г], [г], префікса **не-**.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, синоніми української мови.

Знати вимову та правопис букв **я, ю, є, ї, ь** та їх звукових відповідників, тверді і м'які приголосні, вживання м'якого знака та апострофа, зменшено-пестливих форм слів.

Оцінити значення синонімії в системі сучасної української мови.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, інтонаційну конструкцію 5 типу.

Знати особливості творення приголосних [л], [л'], [р], [р'].

Оцінити значення прислівників у системі сучасної української мови.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, інтонаційну конструкцію 3 типу.

Знати про рід іменника.

Оцінити значення роду іменника у системі сучасної української мови.

Систематизація та узагальнення вивченого з фонетики, орфоєпії, графіки, лексики, граматики

Приголосний [ш].
Присвійний займенник **наш, ваш**. Лексичний мінімум. **Контроль №1.**

Дієслово. Особові форми теперішнього часу, інфінітив. Дієслово *писати*. Просте речення. Поняття про підмет та присудок (суб'єкт і предикат).

Дієслова *розмовляти, запитувати, відповідати*. Прислівники способу дії (*розмовляти по-українськи, вільно*). Особові закінчення дієслів І дієвідміни. Лексичний мінімум.

Розвиток усного мовлення. Комунікативні вправи на тему "Знайомство".

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, присвійні займенники.

Знати особливості творення приголосного [ш].

Оцінити значення присвійних займенників у системі сучасної української мови.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, присвійні займенники.

Знати про дієслово як самостійну частину мови, особливі форми теперішнього часу, інфінітив, імператив, просте речення, поняття про підмет і присудок (суб'єкт та об'єкт).

Оцінити значення дієслова, простого речення у системі сучасної української мови.

Розрізняти підмет і присудок (суб'єкт та об'єкт), особові форми теперішнього часу, інфінітив, імператив.

Знати про дієслова *розмовляти, запитувати, відповідати*, прислівники способу дії.

Оцінити значення прислівника способу дії у системі сучасної української мови.

Розрізняти слова з різним лексичним значенням, дієслова І дієвідміни за особовими закінченнями.

Знати основні фрази, які використовуються у діалозі під час знайомства українцями.

Оцінити значення

Приголосний [ж]. Число іменника. Чергування **о-і** та **о** з фонемним нулем при словозмінні. Інтонаційна конструкція 5 типу. Синтаксична конструкція *Скажіть, будь ласка.*

Прикметник. Вказівний займенник **цей**. Антоніми. Комунікативні вправи на розмовно-побутові теми ("У бібліотеці").

Приголосний [ч]. Питальний займенник **чий?** Дієслова *читати, готувати, знати, відпочивати* (форми теперішнього часу і минулого). Лексичний мінімум. Комунікативні вправи на розмовно-побутові теми ("У поліклініці (у медпункті, в аптеці)"). Розвиток усного мовлення. Комунікативні вправи на тему "У деканаті".

комунікації в соціалізації особистості.

Розрізняти ділове і приватне знайомство.

Знати особливості творення приголосного [ж], число іменника, чергування **о-і** та **о** з фонемним нулем при словозмінні.

Оцінити значення синтаксичної конструкції *Скажіть, будь ласка.*

Розрізняти висловлювання з інтонаційною конструкцію 5 типу.

Знати про прикметник як самостійну частину мови, особливу увагу звернути на займенник **цей**.

Оцінити значення прикметника в системі сучасної української літературної мови.

Розрізняти антоніми української мови, діалог від монологу.

Знати особливості творення приголосного [ч], особливу увагу звернути на питальний займенник **чий?**

Оцінити значення дієслів *читати, готувати, знати, відпочивати* (форми теперішнього і минулого часів).

Розрізняти лексичне значення нових слів, діалог від монологу.

Знати основні лексичні значення нових слів.

Оцінити значення комунікативних вправ для розвитку зв'язного мовлення.

Розрізняти лексичне

Приголосний [ж]. Злиті приголосні (африкати): [д^ж], [д^з]. Їх вимова. Дієслово *жити*.

Прийменниково-іменникові конструкції на позначення місця: у будинку, у Мелітополі, на вулиці.

Лексичний мінімум.

Висловлювання побажання: *Зичу успіхів! Бажаю здоров'я!*

Інтонація питальних речень.

Комунікативні вправи на розмовно-побутові теми ("У транспорті").

Буква **Щ**. Іменник – назва істоти (хто це?), назва неістоти (що це?).

Творення якісно-означальних прислівників. Лексичний мінімум. Комунікативні вправи на розмовно-побутові теми ("На вулиці").

Числівник кількісний і порядковий. Синтаксична конструкція: *Скільки він (вона, воно) коштує? Скільки тобі років?*

Комунікативні вправи на розмовно-побутові теми ("У магазині (у кав'ярні, в їдальні, на ринку)").

Систематизація звуків і букв.

Комунікативні вправи на

значення тематичних слів з комунікативної вправи, діалог від монологу.

Знати особливості творення приголосних [ж], злитих приголосних (африкатів): [д^ж], [д^з].

Оцінити значення прийменниково-іменникових конструкцій на позначення місця, дієслова *жити*, висловлювання побажання.

Розрізняти вимову злитих приголосних (африкатів): [д^ж], [д^з], приголосного [ж], лексичне значення нових слів, інтонацію питальних речень, висловлювання побажання українців, діалог від монологу.

Знати про назви істот і неістот, творення якісно-означальних прислівників.

Оцінити значення вправ на розмовно-побутові теми.

Розрізняти лексичне значення нових слів, назви істот і неістот, написання букви **Щ** від його звукового вираження, діалог від монологу.

Знати про кількісний та порядковий числівники.

Оцінити значення дібраних синтаксичних конструкцій.

Розрізняти кількісні та порядкові числівники, діалог від монологу.

Знати особливості творення голосних і приголосних звуків, співвідношення

розмовно-побутові теми
("У банку").

Дієслова *вивчати, навчатися*. Особливості слововживання. Комунікативні вправи ("У гостях").

Дієслово *працювати*. Особливості слововживання. Синтаксична конструкція: *Хто він (вона) за фахом, або професією?*

Дієслова *лежати, стояти, висіти*. Особові закінчення дієслів II дієвідміни. Прислівники місця *зліва, справа, посередині, збоку, поряд, навпроти*. Лексичний мінімум. Контроль № 2.

звуків до букв, або літер.

Оцінити значення звуків і букв в системі сучасної української літературної мови, значення вправ на розмовно-побутові теми.

Розрізняти звуки від букв, приголосні звуки від голосних, дзвінкі приголосні від глухих, сонорні приголосні, тверді від м'яких приголосних звуків.

Знати про дієслова *вивчати, навчатися*, особливості їхнього слововживання.

Оцінити значення комунікативних вправ під час вивчення дібраних синтаксичних конструкцій.

Розрізняти синтаксичні конструкції за комунікативною метою, діалог від монологу.

Знати про дієслово *працювати*, особливості слововживання, синтаксичні конструкції дібраного типу.

Оцінити значення синтаксичних конструкцій *Хто він (вона) за фахом, або професією?*

Розрізняти синтаксичні конструкції, особливості слововживання, нові слова.

Знати про дієслова *лежати, стояти, висіти*; особові закінчення дієслів II дієвідміни, прислівники місця.

Оцінити значення прислівників місця, особові закінчення дієслів II дієвідміни.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Розділ 2. Лексика (Багатозначність слів). Граматика (Самостійні та службові частини мови). Синтаксис (Просте речення)

Лексика граматика сучасної української літературної мови	і	Місцевий іменника Синтаксична конструкція: він (вона) знаходяться у (в) ... , на ... ; перебувати у (в) ... , на ... Я за національністю ... Деякі незмінювані іменники. Прислівники часу <i>сьогодні, завтра,</i> <i>післязавтра.</i> Інтонаційні конструкції (повторення). Лексичний мінімум. Комунікативні вправи. Тема “Розповідь про себе”.	відмінок (однина). Знати про місцевий відмінок іменника (однина), прислівники часу.
			Оцінити значення інтонаційних конструкцій (повторення), монологічного мовлення.
			Розрізняти лексичне значення нових слів, синтаксичні конструкції: він (вона) знаходяться у (в) ... , на ... ; перебувати у (в) ... , на ... Я за національністю ... , монологічне мовлення від діалогічного, прислівники часу від прислівників інших видів (місця, причини, мети, наслідку, способу творення і ступеня тощо).
		Знахідний іменника Синтаксична конструкція: <i>купувати що? брати що?</i> <i>розмовляти про що?</i> Знахідний особових займенників. Синтаксична конструкція: <i>розмовляти про нього.</i> Комунікативні вправи. Тема “Біографія (дитинство, навчання)”. Лексичний мінімум.	про знахідний відмінок іменника (однина), знахідний відмінок особових займенників.
			Оцінити значення знахідного відмінка для іменника та особових займенників.
			Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне мовлення від діалогічного, синтаксичні конструкції: <i>купувати що?</i> <i>брати що? розмовляти про</i> <i>що? розмовляти про нього.</i>
		Родовий іменника Родовий іменника та особового займенника прийменником у (в).	про родовий відмінок іменника (однина), родовий відмінок іменника та особового займенника з прийменником у (в).
			Оцінити значення родового

Синтаксична конструкція: *у товариша немає ...; у мене немає ...*

Комуникативні вправи.

Тема “Сім’я”.

Лексичний мінімум.

відмінка іменника (однина), родовий відмінок іменника та особового займенника з прийменником **у (в)**.

Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне мовлення від діалогічного, синтаксичну конструкцію: *у товариша немає ...; у мене немає ...*

Розвиток усного мовлення.

Комуникативні вправи.

Тема “Захоплення”.

Лексичний мінімум.

Знати про дозвілля слухачів української мови як іноземної.

Оцінити значення комунікативних вправ на заняттях розвитку усного мовлення.

Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне мовлення від діалогічного.

Родовий відмінок напряму руху. Іменник з прийменниками **з (зі), із, до:** *з Києва, зі школи, зі мною, із приходом, до Києва.*

Комуникативні вправи.

Тема “Спосіб життя (робота, відпочинок, дозвілля, спілкування з друзями чи колегами)”.

Лексичний мінімум.

Знати про родовий відмінок напряму руху, іменник з прийменниками **з (зі), із, до:** *з Києва, зі школи, зі мною, із приходом, до Києва.*

Оцінити значення родового відмінка напряму руху та іменників з прийменниками **з (зі), із, до.**

Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне мовлення від діалогічного.

Родовий відмінок іменника (множина). Родовий відмінок множини з кількісними та неозначено-кількісними числівниками (*п'ять зошитів, багато книг*),

питальним займенником **скільки?** (*скільки конспектів?*).

Знати про родовий відмінок іменника (множина), родовий відмінок множини з кількісними та неозначено-кількісними числівниками (*п'ять зошитів, багато книг*),

питальним займенником **скільки?** (*скільки конспектів?*).

Комунікативні вправи.
Тема “Моя Батьківщина
(географія, економіка,
культура)”.
Лексичний мінімум.

Синтаксична конструкція
вираження часу.
Прислівник часу (*щодня*,
вдень, *вночі*, *зранку*,
удосвіта, *спозаранку*,
зимою, *восени*, *опісля*).
Комунікативні вправи.
Тема “Столиця моєї
Батьківщини”.
Лексичний мінімум.

Розвиток усного
мовлення.
Комунікативні вправи.
Тема “Моє рідне місто”.
Лексичний мінімум.

Дієслова *пити*, *їсти*.
Особливості
слововживання.
Складений дієслівний
присудок із допоміжним
дієсловом *хотіти*.
Звертання.
Комунікативні вправи.
Тема “Проблеми міста
або села мого дитинства”.
Лексичний мінімум.

Розвиток усного

Оцінити значення родового
відмінка іменника
(множина) та родового
відмінка множини з
кількісними та неозначено-
кількісними числівниками.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про синтаксичну
конструкцію вираження
часу, прислівник часу
(*щодня*, *вдень*, *вночі*, *зранку*,
удосвіта, *спозаранку*,
зимою, *восени*, *опісля*).

Оцінити значення
прислівника часу.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про особливості
культури міста, в якому
проживають іноземці.

Оцінити значення
комунікативної вправи щодо
зазначеної тематики.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про дієслова *пити*,
їсти, особливості
слововживання, складений
дієслівний присудок із
допоміжним дієсловом
хотіти, звертання.

Оцінити значення звертань
для українців.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про соціально-

**Закріплення
вивченого
лексичного
граматики
сучасної
української
літературної
мови**

мовлення.
Комунікативні вправи.
Тема “Життя в сучасному
місті та селі: недоліки й
переваги”.
Лексичний мінімум.

Вид дієслова: доконаний і
недоконаний.
Комунікативні вправи.
Тема “Визначні діячі
науки і культури моєї
країни”.
Лексичний мінімум.

Давальний відмінок
іменника. Чергування
приголосьних при
словозміні: г–ж, к–ц, х–с.
Синтаксична конструкція:
дякувати кому?
Комунікативні вправи.
Тема “Природа”.
Лексичний мінімум.

Давальний відмінок
особового займенника.
Давальний відмінок у
безособовому реченні
(*Мені холодно, вам
спекотно*).
Комунікативні вправи.
Тема “Природа і людина”.
Лексичний мінімум.

Складений дієслівний
присудок із допоміжними
словами *починати*,
закінчувати, *встигати*,

економічну життя різних
країн.

Оцінити значення
комунікативних вправ на
соціально-економічні теми.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про види дієслова.

Оцінити значення
доконаного і недоконаного
видів дієслів.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про давальний
відмінок іменника,
чергування приголосьних при
словозміні: г–ж, к–ц, х–с.

Оцінити значення
давального відмінка
іменника.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного, синтаксичну
конструкцію: *дякувати
кому?*

Знати про давальний
відмінок особового
займенника.

Оцінити значення
давального відмінка у
безособовому реченні (*Мені
холодно, вам спекотно*).

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про складений
дієслівний присудок із
допоміжними словами
починати, *закінчувати*,

любити. Вираження часу.
Синтаксична конструкція:
*котра година? о котрій
годині?*
Комунікативні вправи.
Тема “Екологія”.
Лексичний мінімум.

Давальний відмінок
прикметника (*яскравому
дню, доброму
джентльмену, хороший
дівчинці*). Синтаксичний
зв'язок іменника з
прикметником (*яскраве
сонце, добрий чоловік,
прекрасна леді* тощо).
Лексичний мінімум.

Розвиток усного
мовлення. Тема “Мій
робочий день”.
Лексичний мінімум.

Орудний відмінок
іменника (з
*інтелігентним
чоловіком, з красивою
дівчиною, із ввічливою
школяркою, із хорошим
днем, з веселими дітьми*).
Деякі незмінювані
іменники (*шасі, таксі,
кіно, кафе, жалюзі,
кашине, леді, панна, денді,
фламінго, імпресаріо*).
Лексичний мінімум.

Розвиток усного

встигати, любити,
вираження часу.

Оцінити значення
синтаксичної конструкції:
*котра година? о котрій
годині?*

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про давальний
відмінок прикметника,
синтаксичний зв'язок
іменника з прикметником.

Оцінити значення
давального відмінка
прикметника та
синтаксичного зв'язку
іменника з прикметником.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про правильний
розподіл робочого дня.

Оцінити значення
розпорядку в житті людини.

Розрізняти лексичне
значення нових слів,
монологічне мовлення від
діалогічного.

Знати про орудний
відмінок іменника, а також
правопис деяких
незмінюваних іменників.

Оцінити значення орудного
відмінка, а також правопису
незмінюваних іменників.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про умови

мовлення. Тема “У гуртожитку”.
Лексичний мінімум.

проживання в гуртожитку слухачів української мови як іноземної.

Оцінити значення розвитку монологічного мовлення слухачів.

Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне мовлення від діалогічного.

Відмінювання особових займенників. Заперечні займенники *ніхто, ніщо, ніякий, нічий, ніякого, нічийого, нікому*.
Лексичний мінімум.

Знати про відмінювання особових займенників.

Оцінити значення заперечних займенників *ніхто, ніщо, ніякий, нічий, ніякого, нічийого, нікому*.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Вживання прийменників *між, поміж, перед, за* з відмінковими формами іменників (*між* дітьми, *поміж* людьми, *перед* будинком, *за* хатою).
Синоніми (*лелека, бусол, чорногуз; процент, відсоток*).
Антоніми (*друг – ворог, чорний – білий, вниз – вверх, багато – мало*).
Омоніми (*дівоча коса, берегова коса, металева коса*).
Лексичний мінімум.

Знати про вживання прийменників *між, поміж, перед, за* з відмінковими формами іменників; про синоніми, антоніми, омоніми.

Оцінити значення синонімії, омонімії та антонімії в сучасній українській літературній мові.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Прикметники якісні (*веселий, веселіший, найвеселіший, дуже веселий*) та присвійні (*материн, батькова, батьків, командирова, командирів, лікарів, лікарева*).
Відмінювання прикметників твердої (*білий, біла, біле*) і м'якої (*синій, синя, синє*) групи.
Лексичний мінімум.

Знати про якісні та присвійні прикметники, про відмінювання прикметників твердої та м'якої груп.

Оцінити значення якісний та відносних прикметників у системі сучасної української мови.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Відносні прикметники
(морський, козацький,
запорізький, гайовий,
речовий, степовий).

Творення відносних
прикметників (травневий,
кварцовий, металевий,
алюмінієвий).

Синтаксична конструкція
із прикметниками
молодший, старший.

Лексичний мінімум.

Вид дієслова
(поглиблення знань).

Доконаний вид: вказують
на початок дії
(заговорити, вилетів,
рушимо, заспівавши), на
кінець дії (прогуркотіти,
прилетіти, напишемо,
сказаний, скошено,
посилівши), на
одноразовість дії
(стукнути, моргнув,
гукнете, допоможуть,
ударивши).

Дієслова
недоконаного виду: не
вказують ні на початок, ні
на кінець (говорити,
гуркотіти, летів,
пишемо, рушаємо,
розглядуваний, співаючий,
сидячи), вказують на
повторюваність дії
(стукати, моргав,
гукаєте, відповідаючи,
ударяючи).

Лексичний мінімум.

Складнопідрядне речення
з підрядним з'ясувальним
(Ми знаємо (що знаємо?),
для чого жити).

Лексичний мінімум.

Знати про відносні
прикметники, а також
специфіку творення
відносних прикметників.

Оцінити значення
синтаксичної конструкції із
прикметниками молодший,
старший (старший за
брата, молодший від
сестри).

Розрізнати лексичне
значення нових слів.

Знати про дієслова
доконаного виду, які
вказують на початок, кінець
або одноразовість дії і
відповідають на питання *що*
зробити? про дієслова
недоконаного виду, які не
вказують ні на початок, ні
на кінець дії або ж
означають повторювану дію
і відповідають на питання
що зробити?

Оцінити значення виду
дієслів у сучасній системі
української літературної
мови.

Розрізнати лексичне
значення нових слів.

Знати про підрядні
з'ясувальні речення, які
доповнюють член головного
речення, виражений
дієсловом чи іншими
частинами мови
(прикметником,

Складнопідрядне речення з підрядним означальним (*Ростуть міста, яких не бачив світ*).
Лексичний мінімум.

Складна синтаксична конструкція з прислівниками *більше, менше, близько*.
Лексичний мінімум.

Розвиток усного мовлення. Тема “Місто або село, де я народився”.
Лексичний мінімум.

Особливості слововживання дієслів *бачити – дивитися*.
Лексичний мінімум.

прислівником, іменником з дієслівним значенням), які потребують роз’яснення.

Оцінити значення складнопідрядних з’ясувальних речень.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про складнопідрядне речення з підрядним означальним.

Оцінити значення підрядних означальних, які пояснюють член головного речення, виражений іменником (або іншою частиною мови в значенні іменника), і відповідають на питання *який?*

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про складну синтаксичну конструкцію з прислівниками *більше, менше, близько*.

Оцінити значення означених конструкцій у мовленні.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про розвиток зв’язного мовлення слухачів-іноземців.

Оцінити значення місця народження у житті іноземних громадян.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про вживання означених дієслів.

Оцінити значення особливостей слововживання дієслів *бачити – дивитися*.

Розрізняти лексичне

Узагальнення і систематизація вивченого лексичної граматики сучасної української літературної мови

Просте речення (двоскладне односкладне особове).
Двоскладне речення (*Гаснуть зорі*), односкладне речення (означено-особове) (*Назриваю запаших яблук*).

Лексичний мінімум.

Розвиток усного мовлення. Тема “Моя Батьківщина”.

Контрольна робота № 4.

Лексичний мінімум.

Способи зв'язку слів у словосполученні.

Узгодження (*радісний день*), керування (*любов до Батьківщини*), прилягання (*приїхав удосвіта*). Фразеологічні одиниці. Термінологічні (*куряча сліпота, Чорне море*), фразеологічні (дати драла, мокрим рядом накрити, правити теревені).

Лексичний мінімум.

Просте речення (розповідне, питальне). Розповідна речення (*Гарно як у полі*), питальне речення (*Чи знову я тебе побачу? Коли ти прийдеш?*).

Лексичний мінімум.

значення нових слів.

Знати про просте речення.

Оцінити значення двоскладного та односкладного означено-особового речення).

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про країни, з яких приїхали до України іноземні громадяни.

Оцінити комунікативні вміння та навички слухачів.

Розрізняти лексичне значення нових слів, монолог від діалогу.

Знати про способи зв'язку слів у словосполученні, про фразеологічні одиниці.

Оцінити значення узгодження, керування, прилягання.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про розповідне речення, яке містить у собі якесь повідомлення, розповідь про щось; про питальне речення, яке містить у собі якесь запитання.

Оцінити значення розповідного і питального речення у мовленні.

Розрізняти лексичне

Просте речення (спонукальне).
Спонукальне речення (*Не говори голосно. Напиши листа мамі. Заберіть залікову книжку в деканаті*).
Лексичний мінімум.

Комунікативні вправи.
Тема “Університет”.
Лексичний мінімум.

Дієслово. Теперішній час дієслова (*читаю, пишемо, сидять*). Дієвідміни.
Лексичний мінімум.

Майбутній час. Дієслова. Складна і складена форма недоконаного виду.

Дієслова руху *іти* – *ходити, їхати* – *їздити, летіти* – *літати*.

значення нових слів, монологічне і діалогічне мовлення.

Знати про спонукальне речення, яке містить у собі наказ, вимогу, заклик, побажання, пораду, прохання тощо.

Оцінити значення спонукальних речень під час комунікації.

Розрізняти лексичне значення нових слів, монологічне і діалогічне мовлення.

Знати про студентське життя.

Оцінити значення комунікативних вправ для розвитку зв'язного мовлення.

Розрізняти лексичне значення нових слів, розрізняти монологічне і діалогічне мовлення.

Знати про дієслово, систему дієвідмінювання.

Оцінити значення теперішнього часу в системі сучасної української мови.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про майбутній час, складну і складену форми недоконаного виду.

Оцінити значення часових форм дієслів.

Розрізняти лексичне значення нових слів, часові значення дієслів (теперішній, минулий, майбутній часи).

Знати про дієслова руху.

Оцінити значення дієслів руху.

Лексичний мінімум.

Дієслова руху *нести* – *носити*, *везти* – *возити*, *вести* – *водити*.

Лексичний мінімум.

Слововживання дієслів *дати* – *давати*, *взяти* – *брати*.

Лексичний мінімум.

Комунікативні вправи.
Тема “Мій друг”.

Лексичний мінімум.

Повторення знань з морфології та синтаксису.
Контрольна робота №5.
Лексичний мінімум.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про дієслова руху.

Оцінити значення дієслів руху.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про слововживання дієслів.

Оцінити значення слововживання дієслів.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про коло знайомств слухачів-іноземців.

Оцінити значення комунікації в житті слухачів-іноземців.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про особливості морфології сучасної української літературної мови.

Оцінити значення морфології на сучасному етапі вивчення.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Розділ 3. *Лексика (Омоніми. Пряме і переносне значення слова. Фразеологізми). Граматика (Самостійні та службові частини мови). Синтаксис (Односкладне речення. Просте ускладнене речення. Складне речення)*

Лексика і граматика сучасної української літературної мови

і Поняття про відмінок. Значення та функції відмінків. Відмінювання іменників.
Лексичний мінімум.

Знахідний відмінок прямого об’єкта.
Лексичний мінімум.

Знати про відмінок в українській мові.

Оцінити значення відмінювання іменників.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про знахідний відмінок прямого об’єкта.

Оцінити значення такого відмінка у системі сучасної української літературної мови.

Знахідний відмінок місця
(*іти в магазин, їхати на вокзал*).

Лексичний мінімум.

Родовий відмінок у
назвах виміру (*склянка
молока*).

Лексичний мінімум.

Родовий відмінок при
дієсловах із заперечною
часткою **не** (*не привітав
друга*).

Лексичний мінімум.

Родовий відмінок часу
(*До котрої години?
відколи?*)

Лексичний мінімум.

Родовий відмінок для
позначення напрямку руху
(*до України, з Росії*).

Лексичний мінімум.

Родовий відмінок у
порівняльно-зіставних
конструкціях (*кращий від
сестри, більший за
брата, кращий ніж
апельсин*).

Лексичний мінімум.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про знахідний
відмінок місця.

Оцінити значення цього
відмінка для комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про родовий
відмінок у назвах виміру.

Оцінити значення назв
вимірів у системі
комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про родовий
відмінок при дієсловах із
заперечною часткою **не**.

Оцінити значення
означеного відмінка для
комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про родовий
відмінок часу.

Оцінити значення
означеного відмінка для
комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про родовий
відмінок для позначення
напрямку руху.

Оцінити значення
означеного відмінка для
комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про родовий
відмінок у порівняльно-
зіставних конструкціях.

Оцінити значення
означених конструкцій для
комунікації.

Розрізняти лексичне

**Закріплення
вивченого
лексики
граматики
сучасної
української
літературної
мови**

Комунікативні вправи.
Тема “Друзі, з якими я
навчаюся”.

Лексичний мінімум.

Давальний відмінок на
позначення особи, для
якої відбувається дія
(*допомогли другові*).
Лексичний мінімум.

Давальний відмінок
суб'єкта у безособовому
реченні. Контрольна
робота № 6.
Лексичний мінімум.

Місцевий відмінок
з іменників у значенні
і місця.
Лексичний мінімум.
Лексичний мінімум.

Місцевий відмінок у
значенні знаряддя дії
(*грати на скрипці*), засобу
пересування (*їхати на
автобусі*).
Лексичний мінімум.

Місцевий і знахідний

значення нових слів.

Знати про коло знайомств
слухачів-іноземців.

Оцінити значення
комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про давальний
відмінок на позначення
особи, для якої відбувається
дія (*допомогли другові*).

Оцінити значення
давального відмінка на
позначення особи, для якої
відбувається дія (*допомогли
другові*).

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про давальний
відмінок суб'єкта у
безособовому реченні.

Оцінити значення
зазначених речень у
структурі тексту.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про місцевий
відмінок іменників у
значенні місця.

Оцінити значення
означеного відмінка у
системі комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про місцевий
відмінок у значенні
знаряддя дії (*грати на
скрипці*), засобу пересування
(*їхати на автобусі*).

Оцінити значення
означеного відмінка у
системі комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про місцевий і

відмінки у значенні часу дії.

Лексичний мінімум.

Комунікативні вправи.
Тема “На вулиці міста”.

Лексичний мінімум.

Орудний відмінок знаряддя дії і способу дії.

Лексичний мінімум.

Орудний відмінок у значенні співучасника діяча (*батько з сином*).

Лексичний мінімум.

Орудний відмінок у значенні предикативної характеристики (*бути лікарем, стати, зробитися...*).

Лексичний мінімум.

Незмінювані іменники.

Лексичний мінімум.

знахідний відмінки у значенні часу дії.

Оцінити значення цих відмінків для комунікації.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про зв’язне мовлення слухачів-іноземців.

Оцінити значення комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про орудний відмінок знаряддя дії і способу дії.

Оцінити значення цього відмінку для комунікації.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про орудний відмінок у значенні співучасника діяча (*батько з сином*).

Оцінити значення цього відмінка для комунікації.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про орудний відмінок у значенні предикативної характеристики (*бути лікарем, стати, зробитися...*).

Оцінити значення цього відмінка для комунікації.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

Знати про незмінювані іменники.

Оцінити значення незмінюваних іменників у системі сучасної української літературної мови.

Розрізняти лексичне значення нових слів.

	Кличний відмінок. Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про кличний відмінок. <i>Оцінити</i> значення кличного відмінка у системі комунікації.
	Комунікативні вправи. Тема “Мої хобі”. Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про дозволя іноземних громадян. <i>Оцінити</i> значення комунікативних вправ. <i>Розрізняти</i> лексичне значення нових слів.
	Систематизація знань про відмінки. Контрольна робота №7. Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про систему відмінювання. <i>Оцінити</i> значення відмінювання у сучасній українській літературній мові. <i>Розрізняти</i> лексичне значення нових слів.
Узагальнення і систематизація вивченого лексики і граматики сучасної української літературної мови	Відмінювання прикметників твердої і м’якої групи. <i>і</i> Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про відмінювання прикметників твердої і м’якої групи. <i>Оцінити</i> значення цього відмінювання у сучасній українській літературній мові. <i>Розрізняти</i> лексичне значення нових слів.
	Творення відносних і присвійних прикметників. Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про творення відносних і присвійних прикметників. <i>Оцінити</i> значення творення прикметників для сучасної комунікації. <i>Розрізняти</i> лексичне значення нових слів.
	Ступені порівняння прикметників. Лексичний мінімум.	<i>Знати</i> про ступені порівняння прикметників. <i>Оцінити</i> значення ступенів порівняння прикметників. <i>Розрізняти</i> лексичне значення нових слів.
	Комунікативні вправи.	<i>Знати</i> про етикетні норми

Тема “Ідемо в гості”.	українців.	
Лексичний мінімум.	Оцінити	значення комунікативних вправ.
	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Відмінювання кількісних числівників.	Знати	про відмінювання кількісних числівників.
Лексичний мінімум.	Оцінити	значення означеного відмінювання для комунікації.
	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Відмінювання порядкових числівників.	Знати	про відмінювання порядкових числівників.
Лексичний мінімум.	Оцінити	значення означеного відмінювання для комунікації.
	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Відмінювання особових займенників.	Знати	про відмінювання особових займенників.
Лексичний мінімум.	Оцінити	значення означеного відмінювання для комунікації.
	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Відмінювання присвійних займенників.	Знати	про відмінювання присвійних займенників.
Лексичний мінімум.	Оцінити	значення означеного відмінювання для комунікації.
	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Комунікативні вправи.	Знати	про специфіку майбутньої професії слухача-іноземця.
Тема “Моя майбутня професія”.	Оцінити	значення комунікативних вправ.
Лексичний мінімум.	Розрізняти	лексичне значення нових слів.
Поняття дієприкметник.	про Знати	про поняття про дієприкметник,
Відмінювання дієприкметника.		відмінювання дієприкметника,
Дієприкметниковий		дієприкметниковий зворот.

зворот. Контрольна **Оцінити** значення зворотів
робота № 8. у сучасній українській
Лексичний мінімум. літературній мові.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Розділ 4. Лексика (Метафора. Контекстуальні антоніми і синоніми. Пароніми. Фразеологізми). Граматика. Синтаксис (Складне речення)

Лексика і Пряма і непряма мова.
граматика Лексичний мінімум.
сучасної
української
літературної
мови

Знати про пряму і непряму
мову.

Оцінити значення прямої та
непрямої мови у сучасній
системі комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Чергування голосних та **Знати** про чергування
приголосних фонем. голосних та приголосних
Лексичний мінімум. фонем.

Оцінити значення
чергування голосних та
приголосних фонем.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Спрощення в групах **Знати** про спрощення в
приголосних. групах приголосних.
Лексичний мінімум.

Оцінити значення
спрощення в групах
приголосних.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Морфемна структура **Знати** про морфемну
слова. Словотвір. структуру слова, словотвір.
Лексичний мінімум.

Оцінити значення
морфеміки та словотвору.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Комунікативні вправи. **Знати** про специфіку
Тема “У лікарні”. медичних закладів.
Лексичний мінімум.

Оцінити значення
комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Складне речення. **Знати** про складне речення,
Сполучні слова. сполучні слова.
Лексичний мінімум.

Оцінити значення складних
речень, сполучних слів.

Складнопідрядні речення
з підрядними
з'ясувальними.
Лексичний мінімум.

Базові опорні слова
з'ясувальних
складнопідрядних речень.
Групи дієслів, що
означають процеси
мовлення, розумової
діяльності.
Лексичний мінімум.

Комунікативні вправи.
Тема “Київ — столиця
України”.
Лексичний мінімум.

Складнопідрядні речення
з підрядними
присубстантивно-
атрибутивними.
Лексичний мінімум.

Повторення часових
форм дієслова.
Лексичний мінімум.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про складнопідрядні
речення з підрядними
з'ясувальними.

Оцінити значення
складнопідрядних речень із
підрядними з'ясувальними.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про базові опорні
слова з'ясувальних
складнопідрядних речень,
групи дієслів, що означають
процеси мовлення,
розумової діяльності.

Оцінити значення базових
опорних слів з'ясувальних
складнопідрядних речень,
групи дієслів, що означають
процеси мовлення,
розумової діяльності.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про Київ.

Оцінити значення
комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про складнопідрядні
речення з підрядними
присубстантивно-
атрибутивними.

Оцінити значення
складнопідрядних речень із
підрядними
присубстантивно-
атрибутивними.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про повторення
часових форм дієслова.

Оцінити значення
повторення часових форм
дієслова.

Комунікативні вправи.
Тема “Україна”.
Лексичний мінімум.

Утворення ступенів
порівняння прикметників
та прислівників.
Лексичний мінімум.

Відмінювання
прикметників
(повторення).
Лексичний мінімум.

Відмінювання
займенників
(повторення).
Лексичний мінімум.

Комунікативна вправа.
Тема “Моя Батьківщина”.
Лексичний мінімум.

Відмінювання
числівників (повторення).
Лексичний мінімум.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про Україну.

Оцінити значення
комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про утворення
ступенів порівняння
прикметників та
прислівників.

Оцінити значення
утворення ступенів
порівняння прикметників та
прислівників.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про відмінювання
прикметників.

Оцінити значення
відмінювання прикметників
для комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про відмінювання
займенників.

Оцінити значення
відмінювання займенників
для комунікації.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про особливості
країн, звідки приїхали
слухачі-іноземці.

Оцінити значення
комунікативних вправ.

Розрізняти лексичне
значення нових слів.

Знати про відмінювання
числівників.

Оцінити значення
відмінювання числівників у
системі сучасної української
літературної мови.

Розрізняти лексичне

**Закріплення
вивченого
лексики
граматики
сучасної
української
літературної
мови**

Складнопідрядні речення з підрядними часу. Лексичний мінімум.	значення нових слів. Знати про складнопідрядні речення з підрядними часу. Оцінити значення складнопідрядних речень із підрядними часу. Розрізняти лексичне значення нових слів.
Комунікативні вправи. Тема “На занятті”. Лексичний мінімум.	Знати про особливості проведення занять у вишах. Оцінити значення комунікативних вправ. Розрізняти лексичне значення нових слів.
Категорія способу дієслова. Парадигма умовного та наказового способів. Контрольна робота № 9. Лексичний мінімум.	Знати про категорію способу дієслова, парадигму умовного та наказового способів. Оцінити значення категорії способу дієслова та парадигми умовного та наказового способів. Розрізняти лексичне значення нових слів.
Складнопідрядні речення з з підрядними і обставинами. Лексичний мінімум.	Знати про складнопідрядні речення з підрядними обставинами. Оцінити значення складнопідрядних речень з підрядними обставинами. Розрізняти лексичне значення нових слів.
Комунікативні вправи. Тема “Т. Г. Шевченко”. Лексичний мінімум.	Знати про Т. Г. Шевченка. Оцінити значення комунікативних вправ. Розрізняти лексичне значення нових слів.
Активні та пасивні конструкції. Дієслово з постфіксом –ся. Лексичний мінімум.	Знати про активні та пасивні конструкції, дієслова з постфіксом. Оцінити значення активних і пасивних форм у системі комунікації. Розрізняти лексичне значення нових слів.

	Дієприкметник. Лексичний мінімум.	Знати про дієприкметник. Оцінити значення дієприкметника у сучасній українській літературній мові.
	Дієприслівник. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про дієприслівник. Оцінити значення дієприслівника у сучасній українській літературній мові.
	Комунікативні вправи “На екзамені”. Контрольна робота №10. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про традиції студентської сесії. Оцінити значення екзаменів для слухачів-іноземців.
Узагальнення і систематизація вивченого лексики і граматики сучасної української літературної мови	Прийменник (систематизація знань). Лексичний мінімум. Комунікативні вправи. Тема “Телефонна розмова”. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про прийменник. Оцінити значення прийменника для успішної комунікації. Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про етикет під час ведення телефонної розмови. Оцінити значення телефонних розмов у системі успішної комунікації.
	Комунікативні вправи. Тема “У кафетерії”. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про етикет українців у кафетеріях. Оцінити значення комунікативних вправ.
	Частка (систематизація знань). Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про частку. Оцінити значення частки в усному мовленні.

Вигук (систематизація знань). Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про вигук. Оцінити значення вигуку в усному мовленні.
Складне речення (систематизація знань). Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про складне речення. Оцінити значення складних речень у системі успішної комунікації.
Моделі речень із простим дієслівним присудком. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про моделі речень із простим дієслівним присудком. Оцінити значення означених моделей у системі успішної комунікації.
Моделі речень із складним присудком. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про моделі речень із складним присудком. Оцінити значення
Комунікативні вправи. Тема “Пори року”. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про природні явища країни, звідки приїхав слухач-іноземець. Оцінити значення комунікативних вправ.
Фразеологізми української мови. Лексичний мінімум.	Розрізняти лексичне значення нових слів. Знати про фразеологізми української мови. Оцінити значення фразеологізмів для сучасної комунікації.
Багатозначність слів. Метафора. Епітет. Контрольна робота №11.	Розрізняти лексичне значення нових фразеологізмів. Знати про багатозначність слів, метафору, епітет. Оцінити значення

Із зазначеного випливає такий висновок: запропонована нами навчальна програма “Українська мова” для іноземних громадян, а також усі сучасні посібники з української мови як іноземної для підготовчих курсів, передбачають компетентнісний підхід у викладанні української мови, тому що в них чітко окреслені мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна (стратегічна) змістові лінії навчання; особливу увагу приділено діалогам різної тематики (від найпростіших побутових до фахових), ситуативним і лінгвістичним іграм, які сприяють кращому засвоєнню української мови як іноземної. Компетентнісний підхід у викладанні української мови як іноземної є перспективним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтіярова Х. Ш. Українська мова. Практичний курс для іноземців : Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів / Х. Ш. Бахтіярова, С. С. Лукашевич, І. З. Майданюк, М. П. Сегень, В. Петухов. – Тернопіль, Укрмедкнига, 1999. – 319 с.
2. Вступний курс з української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення / за ред. Т. О. Дегтярьової. – Суми : Університетська книга, 2010. – 415 с.
3. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації / Уклад. : Л. І. Дзюбенко, В. В. Дубічинський, С. А. Чезганов [та ін.] / За ред. О. Н. Тростинської, Н. І. Ушакової. – К. : НТУУ “КПІ”, 2009. – Ч. 3. – 52 с.
4. Зайченко Н. Ф. Практичний курс української мови для іноземців : усне мовлення / Н. Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К. : Знання України, 2012. – 324 с.
5. Навчальні плани та програми : (довузівська підготовка іноземних громадян) : Ч. 1. Українська мова. Основи економіки. Біологія. Основи економічної та соціальної географії світу / Уклад. : Л. Г. Новицька, О. Ф. Гудзенко,

- М. І. Дудка [та ін.]. – К. : ІВЦ “Вид-во “Політехніка”, 2003. – Ч. 1. – 56 с.
6. Навчальні плани та програми : (довузівська підготовка іноземних громадян) : Ч. 2 : Фізика. Хімія. Математика. Основи інформатики та обчисл. техніки. Креслення. Історія України. Російська мова. Українська і зарубіжна література. Основи психології. Образотворче мистецтво /Уклад. : Б. М. Андрущенко, Ю. М. Іваненко, Ю. О. Колтаков [та ін.]. – К. : ІВЦ “Вид-во “Політехніка”, 2005. – С. 73–132.
 7. Программа по русскому языку для студентов-иностранцев основных факультетов высших учебных заведений Украины III–IV уровней аккредитации / Н. И. Нагайцева, Т. А. Снегурова, С. Н. Чернявская [и др.]. – Х., 2004. – 59 с.
 8. Тростинская О. Н. Программа по русскому языку для иностранных студентов : Учебно-методический комплекс / О. Н. Тростинская, Т. Н. Алексеенко, Е. В. Копылова. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2009. – 88 с.
 9. Програма курсу “Практична російська мова” для іноземних студентів факультету іноземних мов. // Укладачі : Л. Б. Бей, Л. Е. Ільїна, Г. П. Чуйкова / За ред. Н. І. Ушакової. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 102 с.
 10. Українська мова для іноземних студентів : посібник / Винник В. М., Гайда О. М., Драч І. Д. та ін. – Тернопіль : ТДМУ, 2013. – 288 с.